

Utilgjengelige offentlige nettsider – et demokratisk problem

Da diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (DTL) trådte i kraft 1.1.2014, trodde mange funksjonshemmede – inklusive lesevake – at de skulle få en bedre hverdag. Det motsatte var tilfelle. De som har alvorlige lesevansker er avhengig av å få lest opp teksten med syntetisk tale (såkalt talesyntese). Når bokstavene stokker seg og tekstlinjene bytter plass eller forsvinner i 'tåke', er dette eneste løsning.

Da DTL kom, tolket mange virksomheter med nettsider som regjeringen.no, stortinget.no, helsedirektoratet.no og nav.no loven slik at opplesing ikke lenger var nødvendig og fjernet den mulighet for opplesing de da hadde. Dette er et demokratisk problem da en stor og sårbar brukergruppe blir utestengt fra viktig offentlig informasjon.

VoiceASP AS har arbeidet med problemstillingen i over 15 år, og vi ber daglig leder Stein Stølen redegjøre litt for omfanget av problemet og hvordan dette kan løses.

Hvor stort er egentlig problemet?

En OECD rapport viser at 30% av den voksne befolkning har lesevansker. Ikke alle vil trenge hjelp ved opplesing, men Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger regner at 2-300.000 personer er i denne gruppen. Det er personer med dysleksi, CP pasienter, slagrammede, ADHD og en rekke andre lidelser. I tillegg vet vi at det er 750.000 over 65 år i Norge. Mellom 10 og 20% av disse får øyensykdommer som gjør at de ikke kan bruke Internett uten opplesing av tekst. Vi vet også at det er ca. 600.000 med et annet morsmål en norsk, dette er en gruppe som hyppig bruker opplesingsfunksjonen som et ledd i opplæring.

NAV har i en analyse kommet frem til at 50% av de som er på en eller annen trygdeordning har lesevansker, det ville være en god start å gi dem mulighet å få lest det som står på nettsidene til NAV.

Finnes det ikke gode løsninger innebygget i operativsystemene?

Dette er en myte som er seiglivet. De løsninger som er bygget inn i operativsystemene er laget for blinde og sterkt svaksynte. De er ikke egnet for den gruppen vi her snakker om. Blinde og sterkt svaksynte har egne løsninger og er ikke en del av målgruppen for opplesingsfunksjonalitet.

Hva sier norsk lov?

Offentlige nettsider og nettsider til private virksomheter rettet mot allmennheten skal være universelt utformet. Ifg. DTL:

”Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT),

slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av fest mulig.”

Når en stor gruppe (4-500.000) ikke kan benytte løsningen, må det kunne hevdes å være et brudd på loven. DIFI som skal føre tilsyn med loven ser ikke ut til å ta dette alvorlig.

Skjer det noe internasjonalt?

I mai 2016 skisserte EU et direktiv som vil sikre de lesevake en bedre fremtid. Det legges vekt på såkalt assistive technologies der opplesing er en viktig komponent. Detaljene er ikke klare enda.

Hva gjør VoiceASP AS?

Vi er markedsleder i Norge og Danmark med produktet leseWEB 2.0. Vi har også store kunder i Sverige og Finland. Vi benytter kun synteser fra AcapelaGroup i Sverige som er kjent for å ha de beste syntesene i markedet. I disse dager introduserer vi også støtte for samisk og arabisk.

Nylig ringte en dyslektiker oss og sa: ”leseWEB 2.0 gir meg tiden tilbake, nå kan jeg lese en artikkel like raskt som andre”. Dette er den beste attest vi kan få.

www.voiceap.no eller
info@voiceasp.no

Stein Stølen, daglig leder VoiceASP AS